Употреба на нейно нищожество запетаята.

Публикувано от **Simonsita** на **02.02.2010, 19.04**

Употреба на нейно нищожество запетаята.

Запетаята служи синтактично интонационно да се разграничават в изречението еднородни части, вметнати думи и изрази, обособени части, както и прости изречения в състава на сложното изречение.

- В рамките на простото изречение еднородните части се отделят със запетая.

Напр.: Петров беше за нея и колега, и приятел, и изповедник.

- Когато съюзът или е еднократно използван със значение на „тоест", „сиреч" и еднородната част е приложение, тя се отделя със запетаи.

Напр. Дискурсът, или речевото поведение на индивида, представя общата култура на личността.

- Със запетая се отделят вметнатите и въвеждащите думи и изрази.

(обръщения, междуметия). Употребата на запетая при вметнати и въвеждащи думи и изрази е задължителна, ако те могат да изпълняват функцията на части в изречението. Напр. Той наистина не се изказа на заседанието. Но: Той, наистина, не се изказа на заседанието.

Глаголни думи и изрази, както и някои думи и изрази за противопоставяне, се отделят със запетая: "разбира се", "мисля", "напротив", "изглежда", "от една страна", "от друга страна", "обратно".

Напр. Ти си останал доволен от срещата, надявам се.

- Не се пишат запетаи при употребата на следните въвеждащи думи и изрази: "за съжаление", "навярно", "всъщност", "като че ли", "следователно", "обаче", "например", "вероятно", "значи" (в смисъл на "следователно"), "по мое мнение", "според мене", "може би". Ако между въвеждащата дума или израз и предходната дума, отделена със запетая, има смислова и синтактична

свързаност, запетаята се поставя след втората въвеждаща дума. Ако такава връзка липсва, запетаята се поставя след първата въвеждаща дума. Пред думи и изрази като “следователно”, “значи”, “обаче”, “сякаш” се пише запетая, ако са в началото на просто изречение в състав на сложното.

Напр. Той не се обади, значи няма да дойде.

- Задължително се отделят със запетая обособените части (включително изрази за сравнение, въведени с “като”).

Напр. Младежите, като по-буйни и весели, бяха настанени на друга маса.

- Простото изречение в състава на сложното се огражда със запетаи, ако е включено в друго просто изречение.

Напр.: Човекът, когото обичам, е винаги до мен в мислите ми.

- Сложни съюзи не се разделят със запетая.

Напр. Никак не му се иска-ше да отива там, макар че бе необходимо присъствието му.

- Не се пише запетая пред подчинено изречение, въведено чрез съюзна дума, която се предхожда от уточняващо наречие – “едва”, “само”, “чак”, “даже”, “именно”.

Напр. Ти ще ме разбереш само когато се поставиш на мое място.

Но ако това подчинено изречение предхожда главното, тогава се отделя със запетая.

Напр.: Само когато се поставиш на мое място, ти ще ме разбереш.

- Пред съюза и се поставя запетая, ако е употребен като присъединителен. Тя може да се замести с точка, ако пишещият иска да постави логическо ударение върху присъединителната част. Пред присъединителен съюз и то винаги се поставя запетая или точка.

Напр. Трябва да се учи, и то не изобщо, не как да е и колкото и да е.

- Ако съюзът и/или се предхожда от подчинено изречение, то се отделя със запетая. Напр. Знаех, че ще победи, и се радвах на успеха му.

- Ако съюзът и се предхожда от обособена част, то тя се отделя със запетая.

Напр. Дамата се ръкува с мен, но сякаш с пресилена учтивост, и започна разговора.

- Подчиненото изречение се отделя със запетая, ако е въведено със съюза да и се предхожда от съществително име, придружено от показателно местоимение.

Напр. Тази идея, да замине още утре, го караше да се чувства радостен.

- Ако съюзът да е използван със значение на ако или на сложен съюз за да, пред него се пише запетая.

Напр. Обади му се още утре, да не се разсърди.

Пропуснат пунктуационен знак

1. Най-често се пропуска т.нар. ограждаща запетая след обособена част - Напр. Ирина, едно от постиженията на Д. Димов при изграждане на литературния характер( ) се откроява със своята жизненост и психологическа дълбочина.

2. Също често се пропуска запетаята пред обособена част (пред минало деятелно причастие). Напр.: Израснали в града ( ) те трудно могат да почувстват красотата на селския пейзаж.

3. Втора по честота на допускане е грешката, при която не се поставя запетая при вметнати изрази – напр. Огнянов е свободолюбивец, Кириак Стефчов( ) напритив( ) е лоялен поданик на Османската империя. Изглежда( ) търсенията на автора са свързани най-вече със загадъчната същност на човешката душевност.

4. Пропусната запетая в състава на сложното изречение, за да се отдели подчиненото изречение, с въвеждащ съюз да, с дали, кога

Напр.: Трудно е да се даде еднозначен отговор на въпроса( ) дали образът на Бай Ганьо е само национален или само социален тип.

5. Пропусната втората “ограждаща” запетая след подчиненото изречение, което “разкъсва” главното изречение. Напр.: Героят, който ме кара да се замислям за силата на човешките амбиции( ) е Борис Морев от “ Тютюн”.

6. Пропусната запетая при еднородни части.

Напр.: На мен ми се иска да науча нещо за майка й( ) баща й( ) роднините й.

7. Пропуснати кавички при цитиране.

8. Пропуснат знак точка и запетая при изброяване (напр. в план на текст).

9. Пропуснато тире при изброяване. Трима са изкусните разказвачи в класическата ни художествена литература ( ) Ив. Вазов, Елин Пелин, Й. Йовков.

10. Пропуснато малко тире при отбелязване на сравнителна степен – напр. Човекът у Елин Пелин е по( ) скоро праволинеен, следващ една предначертана нишка в живота.

Излишен пунктуационен знак

11. Често пъти се поставя излишна запетая при употреба на вметнати части, които не се ограждат с този пунктуационен знак – Например(,) едно от стихотворенията на тази тема е “Спи езерото” от Пенчо Славейков.

12. Поставя се неправилно запетая пред подчинено изречение, когато е въведено с уточняващо наречие като едва, само, чак и подчинителен съюз. Той се утвърждава като автор(,) едва когато издава три големи романови форми.

13. Поставят се кавички при цитиране на строфа от стихотворен текст.

14. Поставят се кавички при назоваване на приложения – названия на улици, булеварди, квартали. Аз живея в кв.(“)Люлин(“), където се намира офисът на вашата фирма.

15. Поставят се кавички за преносна употреба на дума, използвана с пряко значение. Писателят си служи с такива(“)нетрадиционни(“) средства за поетиката като разговорни лексикални елементи, жаргонни изрази.

16. Поставя се знак за завършена синтактична цялост (точка, въпросителна) в края на заглавие, без то да изисква това.

17. Ограждане със скоби на нежелан израз, вместо да се зачеркне.

18. Най-честата грешка е разместването на запетая пред втория съюз от употребени два съюза. Елин-Пелиновите герои са приземени хора, въпреки(,) че са мечтатели по душа.

19. Запетая, разделяща съчетание от предлог и относително местоимение, използвано за връзка в сложното изречение. Мигът, в(,)който Шибил пра- ви съдбоносния си житейски избор, е може би тъкмо срещата с любовта.

Спазването на интервалите и главните е също момент, който трябва да бъде споменат тук.

Главна буква се поставя в началото на ново изречение. С главна буква се пишат всички видове име, месеците, институциите. За разлика от други езици на български дните на седмицата се пиша с малка буква.

Интервал се поставя след запетая, след точка, преди и след тире, в началото на ново изречение, между думите в изреченето, преди отварящата скоба и след затварящата скоба, преди отваряне на кавички и след отваряне на кавички и др.

Powered by
Bukvar.bg
© 2010-2024